

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Menneskeretsenheden
Sagsnr.: 2004-792-0922
Dok.: DBO21647

Besvarelse af spørgsmål nr. 90 af 1. december 2004 fra Folketingets Retsudvalg.

Spørgsmål:

”Ministeren bedes kommentere henvendelse af 23. november 2004 fra Den Danske Helsinki Komité vedrørende ventetider ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, jf. alm. del – bilag 147.”

Svar:

1. Den Danske Helsinki Komité udtrykker i henvendelsen bl.a. bekymring over, at ekspeditionstiderne ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (herefter Domstolen) er blevet overordentlig lange, og henviser i den forbindelse til, at sagspuklen ved Domstolen er vokset til 75.000 sager med en ekspeditionstid på op til 11 år for visse sager.

Regeringen er enig i, at det er meget uheldigt, at sagspuklen er vokset til 75.000 verserende sager ved Domstolen. Det bemærkes dog, at statistiske oplysninger fra Domstolen viser, at omkring 92 procent af klagesagerne afvises uden dom. Hver enkelt klagesag skal imidlertid gennemgås og vurderes, inden der kan træffes afgørelse om afvisning eller realitetsbehandling, hvorfor Domstolens arbejdsbyrde er øget betragteligt i de seneste år.

2. Den fortsatte store vækst i antallet af klagesager, der indbringes for Domstolen, er netop årsagen til, at det har været nødvendigt at vedtage endnu en reform af Domstolen kun 6 år efter, at kontrolsystemet sidst blev revideret i 1998. Reformarbejdet blev sat i gang i november 2000 og resulterede i, at Europarådets Ministerkomité den 13. maj 2004 vedtog protokol nr. 14 til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

I forbindelse med udarbejdelsen af protokol nr. 14 nedsatte Justitsministeriet en uformel arbejdsgruppe med repræsentanter fra de relevante myndigheder og organisationer, herunder Den Danske Helsinki Komité, hvor forskellige mulige løsninger blev drøftet forud for møderne i Europarådet.

Danmark undertegnede sammen med 16 andre af Europarådets 46 medlemsstater protokol nr. 14 samme dag, som den blev vedtaget. Protokollen træder først i kraft, når samtlige 46 medlemsstater enten har ratificeret eller tiltrådt den. Medlemsstaterne har politisk forpligtet sig til at ratificere eller tiltræde protokollen inden for 2 år. Dette fremgår af Ministerkomiteens erklæring: "Ensuring the effectiveness of the implementation of the European Convention on Human Rights at national and European levels", som også blev vedtaget den 13. maj 2004.

Danmark har ratificeret protokol nr. 14 den 10. november 2004. Pr. 15. december 2004 havde i alt 5 medlemsstater ratificeret protokollen, mens yderligere 33 havde undertegnet den.

Hensigten med reformen efter protokol nr. 14 er at effektivisere Domstolens sagsbehandling og derved nedbringe sagspuklen betydeligt. Protokollen forventes at træde i kraft i 2006.

Domstolsreformen består navnlig i indførelsen af 1) en ny filtreringsmekanisme for afvisning af åbenbart grundløse klager, 2) en forenkling af behandlingen af de såkaldte "klonsager", det vil sige klagesager, der vedrører en bestemt fortolkning og anvendelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, som allerede er afklaret i Domstolens retspraksis, og 3) et yderligere afvisningskriterium. Videre indføres der en adgang for Ministerkomiteen til at anlægge en konventionskrænkelsessag mod en medlemsstat, som ikke efterkommer en dom, og dommernes embedsperiode forlænges til 9 år, men de vil ikke længere kunne genudnævnes.

Indholdet af reformen er beskrevet nærmere i Justitsministeriets notat af 9. juni 2004 om protokol nr. 14 til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om ændring af konventionens kontrolsystem, der er sendt til Folketingets Retsudvalg den 11. juni 2004 (alm. del – bilag 892).

3. Samtidig med vedtagelsen af protokol nr. 14 vedtog Europarådets Ministerkomité en række anbefalinger og en resolution, der tager sigte på at garantere, at Den Europæiske Menneskerettighedskonvention fortsat vil være effektiv. Det drejer sig om følgende anbefalinger:

- Rekommandation (2004) 4 om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention i universitets- og erhvervsuddannelser.
- Rekommandation (2004) 5 om systematisk kontrol af lovudkast, eksisterende lovgivning og administrativ praksis for at sikre deres overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions standarder.
- Rekommandation (2004) 6 om forbedring af nationale retsmidler.
- Resolution (2004) 3 om domme, der afslører en underliggende systemfejl.

Anbefalingerne opfordrer bl.a. medlemsstaterne til at reagere hurtigt og effektivt på domme, hvor Domstolen påpeger, at en bestemt krænkelse af Menneskerettighedskonventionen skyldes den måde, som statens retssystem eller lovgivning er indrettet på. Hvis medlemsstaten hurtigt

retter op på sådanne systemfejl, undgås i vidt omfang efterfølgende identiske klagesager. Medlemsstaterne kan på den måde selv bidrage til at nedbringe antallet af klagesager ved Domstolen.

Endvidere har Europarådets Ministerkomité den 3. juni 2004 givet Styringskomiteen for Menneskerettigheder til opgave at følge op på domstolsreformen og bl.a. løbende udarbejde statusrapporter om, hvordan de nævnte anbefalinger efterleves.

Vedtagelsen af protokol nr. 14 må således betragtes som det første skridt i en lang proces, der skal bidrage til at sikre Domstolens effektivitet fremover, og fra regeringens side vil man naturligvis følge det videre arbejde og deltage aktivt i drøftelserne i Europarådet.